

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 200/2026-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] Česká republika, 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených kaduc & partneri s.r.o., Trojičné námestie 4, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/53/2022-436 z 23. septembra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd **boli porušené** uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/53/2022-436 z 23. septembra 2025.
2. Uznesenie Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/53/2022-436 z 23. septembra 2025 **zrušuje a vec vracia** na ďalšie konanie a rozhodnutie.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** náhradu trov konania v sume **1 573,04 eur**, ktorú **j e** Okresný súd Nové Zámky **p o v i n n ý** zaplatiť ich právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. decembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým

uznesením okresného súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o vyčíslení trov konania. Navrhujú, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal im náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali ako žalobcovia v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13C/53/2022 o určenie, že špecifikovaná nehnuteľnosť parc. č. 3954/5 patrí do dedičstva po ich zosnulom právnom predchodcovi a zároveň že iná špecifikovaná nehnuteľnosť parc. č. 3417/4 patrí do vlastníctva mesta Šurany. Tohto určenia sa domáhali v dôsledku nimi tvrdenej neplatnosti zámennej zmluvy, ktorú uzavrel ich právny predchodca s mestom o vzájomnej zámene nehnuteľností bez ďalšieho finančného doplatku. Navrhovaný petit teda smeroval k navráteniu vlastníctva nehnuteľností do stavu pred uzavretím zámennej zmluvy. Okresný súd žalobu zamietol rozsudkom sp. zn. 13C/53/2022 zo 16. februára 2024 a priznal žalovanému mestu náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Tento rozsudok bol potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15Co/67/2024 z 11. februára 2025, ktorým bol žalovanému mestu priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 13C/53/2022-419 z 27. augusta 2025 zaviazal spoločne a nerozdielne žalobcov (sťažovateľov) na náhradu trov konania žalovaného v sume 6 201,23 eur. Pri ich výpočte vychádzal z hodnoty predmetu sporu, za ktorý poňal nehnuteľnosť parc. č. 3954/5 (60 700 eur) po zámene vo vlastníctve žalovaného. Uviedol, že *«V danom prípade sa žalobcovia domáhali učenia vlastníckeho práva a súd mal za nepochybne preukázané, tak ako to uviedol aj v rozhodnutí vo veci samej, že dňa 11.07.2008 bola medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], PhD, na strane jednej a žalovaným na strane druhej uzavretá zámenná zmluva č. 14, ktorej predmetom bola zámena nehnuteľností v ich vlastníctve... a to bez ďalšieho finančného vyrovnanie. Na základe uvedených skutočností súd postupoval podľa § 9 ods. 1 v spojitosti s § 10 ods. 1, 2 citovanej vyhlášky a určil výšku tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa predmetu konania (určenie vlastníckeho práva) na začiatku poskytovania právnej pomoci na sumu 546,05 Eur, vychádzajúc zo znaleckého posudku č. 109/2020 vyhotoveného Ing. Štefanom Motúzom dňa 30.07.2020, predložený súdu spolu so žalobou právnym zástupcom žalobcov, na základe ktorého bola stanovená všeobecná hodnota predmetných nehnuteľností - pozemkov reg. „C“ parc. č. 3954/5... ktorého určenia vlastníctva sa žalobcovia domáhali na sumu 60.700 Eur (hodnota pri začatí poskytovania právnej služby podľa § 10 ods. 2 citovanej vyhlášky), teda základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 546,05 Eur... Paušálna aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky s poukazom na to, že ide o určovaciu žalobu a hodnotu právneho úkonu, ktorého neplatnosti sa strana sporu domáha, nie je možné vyjadriť v peniazoch, bez toho, aby sa rozlíšilo, čo reálne tvorí predmet sporu, neobstojí... Predmetom konania bolo aj rozhodovanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaných v návrhu žalobcov. Predmetom sporu teda bolo určenie vlastníckeho práva v zmysle konečného priznania vlastníckeho práva konkrétnemu právnemu subjektu. Úkony právnej služby aj s poukazom na zjednocujúcu rozhodovaciu činnosť súdnych autorít (napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR: III. ÚS 410/2020, I. ÚS 84/2020, I. ÚS 93/2021, I. ÚS 163/2022) sa majú vypočítavať podľa § 10 ods. 1 a 2 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.- spory, ktorých predmetom je definitívne určenie vlastníckeho práva a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej (peniazmi oceneľnej) hodnoty, a preto je úplne opodstatnené,*

aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľností. Pri rozhodovaní o trovách konania v tomto spore, je preto namieste určenie základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta podľa § 10 ods. 2 citovanej vyhlášky.».

4. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosť, v ktorej namietali (vychádzajúc z obsahu napadnutého uznesenia, pozn.) proti určeniu hodnoty predmetu sporu, za ktorú podľa ich názoru bolo potrebné vziať hodnotu druhej nehnuteľnosti parc. č. 3417/4 (9 587,79 eur) po zámene vo vlastníctve žalobcov, ktorej hodnota bola tiež určená znaleckým posudkom, a to s odôvodnením, že z tejto sumy bol vyrubený súdny poplatok, teda bola súdom vzatá za základ sporu na začiatku konania. Zároveň namietali proti jednotlivým úkonom právnej služby ich neúčelnosť, ako aj proti priznaniu dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) z úkonov. Zastávali názor, že s nimi uplatnenými argumentmi vo vyjadrení k vyúčtovaniu trov protistranou sa okresný súd nevysporiadal, a preto je aj nepreskúmateľný.

5. Okresný súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom z 27. augusta 2025. Do odôvodnenia prevzal obsah napadnutého uznesenia vyššieho súdneho úradníka (bod 3), popísal obsah podanej sťažnosti (bod 5), citoval relevantné právne normy (body 6 až 8) a k posúdeniu veci uviedol (body 9 až 11): *„Súd konštatuje, že žalobcovia v I. - IV. rade podali proti rozhodnutiu o trovách konania, ktoré vydal vyšší súdny úradník sťažnosť včas, preto súd pristúpil k preskúmaniu správnosti a zákonnosti uvedeného uznesenia a zistil, že sťažnosťou napadnuté uznesenie je v celom rozsahu správne a zákonné a preto súd sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi vyššieho súdneho úradníka uvedenými v napadnutom uznesení a ako na svoje na ne poukazuje. Pokiaľ ide o každú zo žalobcami napádaných skutočností (hodnotu predmetu sporu, priznanie odmeny za ten-ktorý úkon i ďalšie, týkajúce sa DPH alebo cestovného), má súd za to, že vyšší súdny úradník sa s týmito otázkami vysporiadal správne, riadne zdôvodnil ako a prečo rozhodol a súd jeho rozhodnutie považuje za správne. Námietky žalobcov v I. – IV. rade nie sú dôvodné ani čiastočne.“*

II.

Sťažnostná argumentácia

6. Sťažovatelia vyčítajú napadnutému uzneseniu arbitrárnosť a svojvoľnosť, keďže nedáva konkrétnu odpoveď na žiadnu ich námietku uplatnenú v sťažnosti, čo je v rozpore s ich právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Vecne formulovali výhradu k nesprávnemu aplikovaniu § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) z dôvodu nesprávneho určenia základu veci, čo spôsobilo nedôvodne vyššiu sumu náhrady, ako by žalovanému správne patrila, čo má negatívny dopad aj na ich majetkovú sféru. Podľa názoru sťažovateľov nebolo možné v predmetnom konaní určiť hodnotu sporu v peniazoch, pretože sa vo vzťahu k nehnuteľnosti (ktorú vzal okresný súd za základ sporu v hodnote 60 700 eur, pozn.) navrhovalo určenie, že patrí do dedičstva po zosnulom právnom predchodcovi sťažovateľov, teda nešlo o účinky priameho majetkového prospechu pre sťažovateľov, a preto bolo potrebné aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky aj s poukazom na judikaturu ústavného súdu (IV. ÚS 187/2018, II. ÚS 807/2016, IV. ÚS 574/2013).

7. Okrem toho sťažovateľa namietajú ústavnou sťažnosťou aj to, že z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, prečo vzal okresný súd za základ predmetu sporu nehnuteľnosť s vyššou hodnotou, keď súdny poplatok bol v konaní vyrubený z hodnoty druhej nehnuteľnosti (vo vlastníctve sťažovateľov) s nižšou hodnotou. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo/18/2008 z 30. novembra 2009, podľa ktorého je pre určenie trov konania a vyrubenie poplatku potrebné postupovať podľa rovnakých kritérií. Zopakovali aj svoje argumenty o neúčelnosti niektorých úkonov protistrany v konaní, na ktoré nedostali tiež žiadnu odpoveď, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

8. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 200/2026-33 z 25. marca 2026 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a zúčastnenej osoby

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Predsedníčka okresného súdu sa listom sp. zn. Spr 66/2026 z 9. apríla 2026 vyjadrila k ústavnej sťažnosti v tom zmysle, že v napadnutom uznesení sa podľa jej názoru súd dostatočne nevysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľov. Zároveň oznámila stanovisko zákonného sudcu, ktorý zotrval na tom, že sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom uvedeným v preskúavanom rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka. Pokiaľ ide o každú so žalobcami napádaných skutočností (hodnotu predmetu sporu, priznanie odmeny za ten-ktorý úkon i ďalšie týkajúce sa DPH alebo cestovného), zastáva názor, že vyšší súdny úradník sa s týmito otázkami vysporiadal správne, tieto riadne zdôvodnil, ako a prečo rozhodol, a preto jeho rozhodnutie považuje za správne. Námietky žalobcov v I. – III. rade nie sú dôvodné ani čiastočne, odôvodnenie napadnutého uznesenia je zákonné a správne, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov nepovažuje za dôvodnú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Zúčastnenou osobou v konaní je mesto Šurany (žalované v konaní, pozn.), ktoré sa vyjadrilo na výzvu ústavného súdu k sťažnosti podaním zo 14. apríla 2026. Z neho v podstatnom vyplýva, že sťažovatelia nepravdivo uvádzajú, že predmetom konania bolo rozhodnutie o určení, že vec patrí do dedičstva po právnom predchodcovi sťažovateľov, pretože pôvodný žalobný petit znel na určenie, že nehnuteľnosť parc. č. 3954/5 (i) v podiele $\frac{1}{2}$ patrí do dedičstva a (ii) v podiele $\frac{1}{2}$ patrí do vlastníctva žalobkyne v 2. rade (██████████, nie je sťažovateľkou v tomto konaní, pozn.) a (iii) nehnuteľnosť parc. č. 3417/4 je vo výlučnom vlastníctve mesta Šurany. Hodnota oboch nehnuteľností bola určená znaleckými posudkami, a to znaleckým posudkom č. 44/2020 hodnota nehnuteľnosti parc. č. 3417/4 vo vlastníctve sťažovateľov na sumu 9 587,79 eur a znaleckým posudkom č. 109/2020 hodnota pozemku parc. č. 3954/5 vo vlastníctve mesta Šurany na sumu 60 700 eur. Zúčastnená strana vychádzala pri vyúčtovaní trov konania zo súčtu týchto hodnôt oboch pozemkov v súlade s § 10 ods. 2 (za bodkočiarkou) vyhlášky. Podľa žaloby žalobcov bolo predmetom súdneho konania určenie vlastníckeho práva k podielu $\frac{1}{2}$ na pozemku parc. č. 3954/5 v hodnote podielu 30 350 eur a určenie vlastníckeho práva k pozemku parc. č. 3417/4 v hodnote 9 587,79 eur a v súčte 39 937,79 eur. V žiadnom prípade však nemožno tvrdiť, že pokiaľ je súčasťou petitu aj nárok, ktorého hodnotu nie je možné určiť v peniazoch, tak sa má použiť § 11

vyhlášky. Zúčastnená osoba ďalej poukázala na to, že sťažovatelia vo svojej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka uviedli iné námietky, ako sú uvedené v bodoch 30, 31 a 32 ústavnej sťažnosti, teda nesplnili svoju povinnosť ich tvrdenia v konaní pred okresným súdom a ten nemal možnosť na ne reagovať v napadnutom uznesení. Zúčastnená osoba preto považuje napadnuté uznesenie za správne a súladné s ústavnou a navrhla ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

III.3. Replika sťažovateľov:

11. Sťažovateľom bolo 17. apríla 2026 zaslané stanovisko okresného súdu a zúčastnenej osoby s možnosťou zaujať k nemu stanovisko v lehote 10 dní. Túto možnosť sťažovatelia nevyužili.

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstatou sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože neposkytuje odpovede na argumentáciu sťažovateľov uvedenú v ich sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o vyčíslení trov konania. Namietajú tiež nesprávne právne posúdenie tarifného základu veci.

14. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda z ústavného hľadiska neudržateľné s priamym dopadom na základné práva v intenzite ústavnej relevancie.

15. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

16. Aj pri nemeritórnom rozhodovaní o výške trov konania musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Ústavný súd sa preto zameria na posúdenie, či okresný súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia sťažnosti a dostatočne odôvodnil neakceptovanie jednotlivých námietok sťažovateľov uvedených v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

17. V prvom rade je potrebné uviesť, že námietka nesprávneho právneho posúdenia tarifného základu veci z dôvodu, že požadované bolo určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, čo nie je priamym majetkovým nárokom ocenením v peniazoch, nebola uplatnená riadne a včas v konaní o sťažnosti vedenej okresným súdom. Nebola preto účinne vyčerpaná v konaní pred všeobecným

súdom, čo ju vylučuje aj z prieskumu ústavného súdu a nie je dôvodom na zrušenie napadnutého uznesenia.

18. Napadnuté uznesenie neuvádza ani stručné dôvody, pre ktoré považuje námietky uplatnené sťažovateľmi za nesprávne alebo nerelevantné. Napadnuté uznesenie je zdôvodnené iba všeobecným stotožnením sa so skorším posúdením veci vyšším súdnym úradníkom, ale na špecifické námietky proti tomuto posúdeniu nijako nereaguje. Odôvodnenie napadnutého uznesenia preto nenapĺňa záruky práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces sťažovateľov a je tak z ústavného hľadiska neakceptovateľné. Námietka sťažovateľov o arbitrárnosti napadnutého uznesenia vo vzťahu k dôvodom, pre ktoré bola ich sťažnostná argumentácia bezvýznamná, je preto dôvodná a ústavne relevantná.

19. Vychádzajúc z uvedených úvah, dospel ústavný súd k záveru, že v prejednávanej veci došlo k porušeniu práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

21. Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutie porušuje základné právo sťažovateľov, ústavný súd ho zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie okresnému súdu (bod 2 výroku tohto nálezu). V ďalšom konaní bude úlohou okresného súdu riadne odôvodniť, prečo konkrétnu uplatnenú sťažnostnú argumentáciu nepovažuje za správnu alebo relevantnú. Zároveň sa tým otvára priestor na zosúladenie posúdenia tarifného základu veci s judikatúrou vyšších súdnych autorít, na ktorú (hoci neúčinne) upozornili sťažovatelia v tejto ústavnej sťažnosti. Ústavný súd navyše odporúča zohľadniť špecifické skutkové okolnosti veci, keďže žalovaná bola primárne neplatnosť zámennej zmluvy a určenie malo „len“ zabezpečiť navrátenie do pôvodného stavu. Určenie nehnuteľnosti do vlastníctva protistrany znamená majetkový prírastok protistrany, a nie prírastok navrhovateľa takéhoto určenia, čo by malo byť zohľadnené v záujme nastolenia materiálnej spravodlivosti pri určovaní výpočtového základu a na tento účel je možné zvážiť aj prípadné aplikovanie ustanovení o neoceniteľnom predmete sporu.

V.

Trovy konania

22. Úspešní sťažovatelia si uplatnili právo na náhradu trov konania.

23. Ústavný súd priznal sťažovateľom fakultatívnu náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 1 573,04 eur (výrok 3 nálezu).

24. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

25. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu